

Pere Sihtkapital: isikute andmed on kaitstud

Pressiteade

Pere Sihtkapital SA

13. august 2023. a.

Sihtkapital kinnitab, et kuigi pereuuringute algatamisega seonduvates küsimustes on ilmnenud korralduslikud eksimused, on nii kõigi juhuvalimisse sattunute kui juba ankeetidele vastanud isikute andmed kaitstud ja nende väärkasutamine välistatud. Rakendatavad andmekaitsemeetmed on samal tasemel kui mistahes teadusasutuses, sh ülikoolis.

Rahvastikuregistrist on haldusaktide kohaselt Pere Sihtkapitalile pereuuringuteks edastatud: (juhuvalikuga valimisse sattunu värskeim teadaolev) e-posti aadress, telefon, isikukood. Vastavalt isikuandmete liigitusele kuuluvad need tavaliste, mitte tundlike ega eriliiki isikuandmete alla. Andmed on väljastatud ja hoitakse krüpteeritud kujul, ligipääsuga ainult sihtkapitali juhatuse liikmetele, kes on andmete eest vastutavad isikud (käesoleval juhul üks isik) ja võivad andmeid kasutada ainult nende uuringute teostamiseks, milleks andmed on küsitud. Vastavalt seadusele kehtib juhatuse liikmetele teistest töötajatest oluliselt ulatuslikum isiklik vastutus, mis annab lisaks lepingulistele, moraalsetele, tehnilistele ja muudele meetmetele täiendava garantii andmetega hoolikaks ümberkäimiseks.

Registrist andmete väljastamise aluseks on Pere Sihtkapitali leping Tartu Ülikooliga. Registrist andmete pärimine toimus nii sihtkapitali kui ülikoolipoolse esindaja Raul Eametsa teadmises, et koostööleping on õiguspärane ning taoline koostöö on mõistlik uuringute läbiviimiseks. Seetõttu on kuni viimase ajani kehtinud teadmine, et andmed on väljastatud korrektsel õiguslikul alusel. Muud väited on alusetud spekulatsioonid.

Rahvastikuregistri andmete kasutamine võimaldab läbi viia küsitlusi kindlatele tunnustele vastavatele isikutele, tagades esindusliku juhuvalimi, millest tehtavaid järeldusi on teadlastel võimalik samade tunnuste järgi ühiskonnale laiendada. Ka väldib registriandmete kasutamine uuringu sihtrühma mitte kuuluvate inimeste asjatut tülitamist.

Uuringute raames toimuvad küsitlused viib tavapäraselt läbi ESOMARi reeglistiku kohaselt tegutsev küsitlusfirma, käesoleval juhul RAIT Faktum & Ariko. Pere Sihtkapital on küsitluste läbiviimiseks edastanud uuringufirma juhatuse liikme

isikukoodile krüpteeritud kontaktibaasi isiku sünniaasta, e-posti aadressi, telefoninumbri ja järjekorranumbriga. Sünniaasta aitab jälgida valimi proportsionaalset täitumist, e-posti aadress on kutse saatmiseks ja telefon erijuhuks meeldetuletuste tegemiseks (kasutatakse väga harva).

Küsitlusfirma saadab kutsed, teeb vajadusel meeldetuletusi ja jälgib valimi täitumist, samuti kustutab koos Pere Sihtkapitaliga nende isikute andmed, kes soovivad oma andmete kustutamist valimist ja/või vastuste hulgast. Küsitlus on anonüümne, isikuandmeid ei salvestata ankeedivastuste juurde. Seni, kuni küsitlus ei ole lõppenud, asub kogutud andmestik vaid uuringufirma kasutatavas kõigile vajalikele turvanõuetele vastavas professionaalses küsitluskeskkonnas, Pere Sihtkapitalil puudub sellele ligipääs. Hiljem koostab küsitlusfirma esmase tulemuste ülevaatega raporti, samuti edastab Pere Sihtkapitali juhatuse liikmele krüpteeritult mitteisikustatud andmekogumi täiendavaks analüüsimiseks. Kustutatakse algsed kontaktibaasid, välja arvatud nende isikute andmed, kes avaldavad nõusolekut osaleda hilisemates jätku-uuringutes, mispuhul rakenduvad taas mainitud andmekaitse meetmed. Pikaajalises uuringus osalejatega seotud andmestikku on läbi mitme eraldi turvaliselt hoitud andmekogu võimalik aja jooksul uute andmepunktidega täiendada. Eraldamine, seoste ja vajadusel ka üksikute andmeväljade kodeerimine välistab ka teoreetilise isikute tuvastatavuse üksikute andmekogude lekkimise ja lahtimurdmise järel.

Andmekaitse seisukohalt on oluline asjaolu, et pereuuringutele vastavad vaid need kutsutud, kes seda vabatahtlikult soovivad teha ehk siis vastuseid antakse nõusoleku alusel. Ka võib igal hetkel küsimustele vastamisest loobuda mistahes põhjusel, näiteks kui küsimus mõjub häirivalt või kui vastamine võtab liiga palju aega. Samuti on tundlikumad küsimused varustatud "ei soovi vastata" vastusevariandiga, mis lubab anda oma panuse uuringusse, kuid soovi korral teatud küsimusi vältida (selline on näiteks taustaküsimus poliitilise eelistuse kohta). Avamata, nagu ka lõpetamata küsitlusankeedid kustutatakse, samuti kõik vastava isikuga seotud isikuandmed.

Kõik antud nõusolekud saab igal ajal tagasi võtta, samuti lasta kustutada kõik andmed, mida on võimalik kustutada (pea alati on see võimalik, kuid näiteks ei pruugi saada mõistlikult muuta analüüside tulemust tagantjärei, kui analüüs on juba varasema suurema andmekogu pealt tehtud). Kõiki uuringukutse saajaid on kutse kaaskirjas informeeritud, kust nad leiavad õigused seoses oma isikuandmete töötlemisega.

Pere Sihtkapital palub vabandust oma eksimuse pärast eetikakomitee kooskõlastuse hankimisel. Kuni andmekaitse ja eetikaga seotud küsimused

vajavad selgitamist Andmekaitse Inspeksiooni ja eetikakomiteega, oleme peatanud pereuuringutele vastamise ja uuringukutsete saatmise. Andmeid hoitakse esialgu jätkuvalt küsitlusfirma poolt ning pärast asjaolude täpsustamist otsustatakse edasine käik. Võimalik on andmete täielik kustutamine ja hiljem, pärast vajalike protseduuride läbimist küsitlusega nullist taasalustamine.

Pere Sihtkapital tänab kõiki vastajaid usalduse ja aja eest. Pereuuringud on nii nüüd kui ka tulevikus väga olulised ja sihtkapital seisab hea selle eest, et rahvastikuvaldkonnas teadmuse loomine jätkuks ka edaspidi, sobivaks peetavas raamistikus.

Andmete kasutamisele rakendatavatest reeglitest loe lähemalt Pere Sihtkapitali kodulehelt: <https://peresihtkapital.ee/meist/privaatsuspoliitika/>

Lisainfo:

pere@peresihtkapital.ee

+372 5562 6898

www.peresihtkapital.ee

Pere Sihtkapital on 2019. aastast tegutsev rahvastikupoliitika valdkonna mõttekoda Eestis, olles partneriks valitsusele, avalikule ja erasektorile ning laiemale üldsusele. Pere Sihtkapitali eesmärk on aidata kindlustada Eesti rahvastiku ja rahvusriigi kestlikkus. Eesmärk tugineb põhiseadusele, mille kohaselt peab riik tagama eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise läbi aegade.